

## **Rapportering av arbeidsprogram 2005 / 2006 – Samnordisk skogforskning - (SNS)**

### **Arbeidsprogram**

Føringer for SNS' arbeidsprogram finnes i SNS' reviderte strategiplan som finnes på hjemmesiden (<http://www.nordiskskogforskning.org>). Fra strategiplanen gjengis følgende:

*SNS arbeider for å skape nordiske synergeri innen skogforskningen gjennom aktivt å initiere nye samarbeidsområder og fungere som et dynamisk, overgripende organ som samspiller med de nasjonale forskningsaktørene/finansiørene og skogsektoren for øvrig. En økt strategisk anvendelse av forskningsmidlene tilstrebes for at spisskompetansen skal kunne utnyttes på en optimal måte.*

### **SNS vil:**

- fremme oppbygging og utvikling av nye forskningsområder med en nordisk dimensjon gjennom å ta initiativ og bevilge støtte til nye tidsbegrensede, temainnrettede nettverk/aktiviteter
- vurdere om det er mulig å etablere avanserte, felles nordiske forskningsnettverk (CARs) innenfor sitt ansvarsområde
- oppnevne/etablere ekspertgrupper ("task forces") med oppgave å utforme forslag til nye samnordiske prosjekt eller program, og som kan søke finansiering hos nasjonale eller nordiske organ og/eller EUs rammeprogram
- støtte kunnskapsutbytte og kontakter innen etablerte samarbeidsområder gjennom bidrag til nettverksaktiviteter. Samarbeidet innen de "faste nettverksgruppene" innenfor nordisk skogforskning skal fortløpende vurderes
- initiere utredninger til støtte for beslutningstakere, og aktivt gå i dialog med beslutningstakere om slike utredninger
- skape nordiske synergieffekter gjennom å bevilge prosjektstøtte til koordinering av forskning av høy kvalitet med en sterk nordisk dimensjon og nasjonal basisfinansiering. Innen områder hvor f. eks. teknikker trengs å utprøves, kan støtte til pilotprosjekt (forprosjekt) bevilges
- fremme samnordisk utnyttelse av unike forskningsfasiliteter (laboratorier, feltstasjoner) gjennom f. eks. publisering av register på SNS' hjemmeside. Fortsatt utvikling av den nordiske databasen for langsiktige feltforsøk (NOLTFOX) skal støttes, liksom samnordisk utnyttelse av feltforsøk
- fungere som initiativtaker og katalysator til samordning av skoglig forskerutdanning i Norden.

### **Samarbeid med andre nordiske organ**

#### **SNS skal:**

- forsterke sin rådgivning til NEJS, KG- FJSL og Nordisk Ministerråd (NMR) i spørsmål vedrørende skog og skogforskning
- øke sin kontakt med NEJS og NMR og vil, såfremt NEJS og NMR ønsker det, gi en faglig orientering om et politisk relevant emne for derved å styrke den forskningsbaserte

skogpolitikk og det nordiske samarbeidet

- øke sin kontakt med NSFP og andre nordiske organer med skovbrugsoppgaver: MJS (miljøstrategien for jord- og skovbrug), NFK (Natur-, friluftsliv- og kulturmiljøgruppen under miljøsektoren), og Miljø- og økonomigruppen (også under miljøsektoren).
- undersøke mulighetene for å etablere nordiske forskerskoler/forskerkurs innen relevante områder i samarbeid med NOVA og NorFA, og bistå disse organene med bedømmelse av søknader
- virke for et fortsatt nært samarbeid med NKJ i spørsmål av felles interesse, samt for gode kontakter med øvrige organ og sektorer innen det nordiske samarbeidet.

### **Samarbeid med Nordens nærområder**

Med Nordens nærområde menes i denne sammenheng særlig de baltiske landene og Nordvest-Russland. SNS vil arbeide for å fremme slikt skogforsknings samarbeid mellom Norden og nærområdene, som er til nytte for begge regionene og som imøtekommer intensjonene i internasjonale overenskomster, særlig Baltic 21.

#### **SNS skal:**

- virke for økt skoglig informasjons- og kunnskapsutbytte mellom Norden og dets nærområder
- stimulere og støtte økt deltagelse fra nærområdene i SNS-støttet forskningsvirksomhet samt invitere deltagere fra nærområdene i relevante nettverksaktiviteter
- ta hensyn til å søke og realisere samarbeidsinitiativ fra nærområdene

De baltiske land er EU-medlemmer fra mai 2004. Det innebærer at spesiell økonomisk støtte fra SNS til deltagelse fra disse landene vil opphøre i løpet av strategiplanperioden. SNS vil imidlertid fortsatt arbeide for å øke samarbeidet med de baltiske land, liksom Nordvest-Russland og det Atlantiske nærområdet vil bli inndratt i SNS' arbeid i økt omfang i strategiplanperioden.

### **Øvrig internasjonalt samarbeid**

Gjennom koordinering av nordiske standpunkter og ved fremming av forskning av høy kvalitet vil SNS medvirke til å skape en plattform som styrker nordisk deltagelse i EU-samarbeid og i annen internasjonal sammenheng.

#### **SNS skal:**

- følge planleggingen av EUs rammeprogram og aktivt framføre nordiske interesser
- arrangere informasjons- og kontaktseminarer om skoglig forskning i EUs rammeprogram
- stimulere nordiske skogforskere og skogforskningsmiljøer til å delta i EU-prosjekter/nettverk og initiere COST Actions. Om nødvendig kan SNS bidra økonomisk til utarbeiding av EU-søknader
- holde kontakt med andre internasjonale skogforsknings fora som bl.a. IUFRO og EFI

### **Kunnskapsspredning og kommunikasjon**

#### **SNS skal:**

- sørge for at forskningsresultater fra nordiske prosjekter formidles til relevante målgrupper

innenfor skogbruk, skogindustri og samfunnet for øvrig

- påse at forskningsresultatene kommuniseres til relevante instanser innenfor det nordiske samarbeidet
- vise nytten av den nordiske skogforskningen
- synliggjøre SNS' virksomhet via internett og andre relevante fora
- virke for en fortsatt høy kvalitet hos Scandinavian Journal of Forest Research, samt at nordiske skogforskere publiserer forskningsresultat i denne eller andre, internasjonalt anerkjente tidsskrifter

SNS utarbeidet i 2003 en egen kommunikasjonsstrategi og det vises til denne strategien.

### **Prioriterte innsatsområder**

SNS vil i perioden 2004-2007 konsentrere forskningsstøtten til områder/temaer som vurderes som strategisk viktig å bevare/utvikle i Norden, for eksempel:

- genetiske ressurser og biodiversitet
- utvikling av natur- og miljøvennlige skjøtselsformer
- skogsektorens betydning i klimasammenheng, herunder bioenergi og oppfølging av Kyotoprotokollen
- skogens sosiale funksjoner (friluft- og rekreasjonsverdi, etc)
- økt merverdi og økt bruk av miljøvennlige produkter fra skogbruket
- økonomisk bæredyktighet med særlig vekt på familieskogbruket i Norden
- skogbrukets fremtidige roller i samfunnet, herunder lokalsamfunnet

I tillegg vil SNS støtte forskningsområder/temaer der store synergieffekter kan oppnås ved at nordiske midler forsterker nasjonal basisfinansiering. Tverrfaglig samarbeid vil bli søkt videreutviklet.

SNS styret vil på sitt høstmøte 8. november 2005 fatte bevilgningsvedtak om nye prosjekter/aktiviteter som igangsettes i 2006 samt godkjenne en arbeidsplan for 2006. Det foreligger søknader for et samlet beløp på ca 4,9 millioner NOK på 2006-budsjettet med følgende fordeling:

- 8 forskningsprosjektsøknader med samlet søknadsbeløp 2,5 millioner NOK
- 1 søknad om Centre of Advanced Research (CAR) innenfor skogpatologi - søknadsbeløp ca 0,4 millioner NOK
- 10 nettverkssøknader med samlet søknadsbeløp ca 2 millioner NOK

SNS forventes å kunne bevilge ca 2 millioner NOK til nye aktiviteter/prosjekter som igangsettes i 2006. CAR-søknader og nettverksaktiviteter vil bli prioritert, og støtten til igangsetting av nye FOU-prosjekter vil bli vesentlig mindre enn omsøkt.

SNS avsluttet i 2005 et forprosjekt om familieskogbrukets framtidige utfordringer og behov i Norden og Baltikum. Som oppfølging foreligger det til vurdering en forskningsprosjektsøknad med tittel "Självverksamhet innom privatskogbruket med fokus på brännved."

I samsvar med forslag fra NEJS/Ministerrådet gjennomførte SNS i 2005 et forprosjekt/en utredning med en analyse av skogverdikjedens elementer og utviklingsmuligheter. SNS vil i løpet av

2005/2006 konkretisere hvordan dette utredningsarbeidet bør følges opp.

Samarbeidet med Estland, Latvia og Litauen vil bli videreført i samsvar med føringene fra Nordisk Ministerråd. SNS' kontaktperson for skogforskningssamarbeid med Nordvest-Russland (Olga Shaytarova, PROCES Regional Project Centre in St. Petersburg) er aktivt trukket inn i søknadsgjennomgangen på 2006-budsjettet for å bidra til at samarbeidet mellom SNS og Nordvest-Russland styrkes.

Den nye nettverksgruppen Nordic Baltic Network on Wood Science and Engineering er involvert i arbeidet med å lage en skisse/søknad til Nordisk Centre of Excellence. Trolig vil dette arbeidet fortsette i 2006. Den samme nettverksgruppen er faglig involvert i etableringen av et nytt vitenskapelig tidsskrift "European Wood Material Science and Engineering". Dette tidsskriftet er et samarbeidsprosjekt mellom SNS og forlagshuset Taylor & Francis, og første utgave av tidsskriftet vil komme våren 2006.

Arbeidet i WoodWisdom-Net vil bli videreført. <http://www.woodwisdom.net>

## **Gruppens sammensetning og mandat**

### **SNS mandat/hovedmål er:**

SNS skal gjennom samnordiske forskningsinnsatser medvirke til å oppfylle de mål for skogbruket og for utviklingen av et bærekraftig Norden, som er vedtatt av medlemslandene.

SNS hovedmål er å fremme forskning om skogens flersidige funksjoner i et bærekraftig skogbruk, samt å bistå med rådgivning til NEJS og Nordisk Ministerråd i spørsmål som angår skog og skoglig forskning. Gjennom framsynte aktiviteter innenfor forskningssamarbeid, kunnskapsformidling etc. vil SNS medvirke til utvikling av framtidens sosiale, økologiske og økonomisk ansvarsfulle skogbruk og anvendelse av treråstoff i Norden.

SNS sammensetning/styremedlemmer for perioden 1.1.2004 - 31.12.2007 er:

#### *Danmark*

Niels Elers Koch, Skov & Landskab, KVL  
Agnete Thomsen, Skov- og Naturstyrelsen  
Gustav Berner, Holstenshuus (*stedfortreder*)

#### *Finland*

Kari Mielikäinen, Skogsforskningsinstituttet  
Liisa Saarenmaa, Ministry of Agriculture and Forestry  
Jari Kuuluvainen, Helsingfors universitet (*stedfortreder*)  
Eeva Hellström, Suomen Metsäyhdistys ry (*stedfortreder*)

#### *Island*

Jón Loftsson, Skógrækt Ríkisins  
Aðalsteinn Sigurgeirsson, Skogforskningsstation Mógilsá

#### *Norge*

Johs. Kolltveit, spesialrådgiver, Norges forskningsråd (*leder*)  
Liv Marit Strupstad, fylkesskogsjef, Fylkesmannen i Hedmark (*medlem*)  
Hans Fredrik Hoen, instituttleder, Universitetet for miljø- og biovitenskap (*stedfortreder*)  
Tone Flermoe-Haugen, rådgiver, Norges Skogeierforbund/TreFokus (*stedfortreder*)

#### *Sverige*

Lisa Sennerby-Forsse, Formas  
Håkan Wirtén, Skogsstyrelsen  
Björn Skogh, Skogsägarna (*stedfortreder*)  
Stefan Wirtén, Skogsindustrierna (*stedfortreder*)

#### **Åland**

Mikael Sandvik, Ålands landskapsregering (*observatør*)

*Færøyene*

Tróndur Leivsson, Skógrökt Landsins (*observatør*)

### **SNS-sekretariatet**

SNS-sekretariatet vil fra 1. januar 2006 bli overført fra Norge til Finland. Ny SNS-sekretær vil bli Dr. Pauline Stenberg, Department of Forest Ecology, University of Helsinki. I tilknytning til sekretariatsskiftet kan en forvente noen justeringer i SNS-styret, herunder ny styreleder for neste 4-årsperiode i samsvar med etablert praksis.

### **Samarbeid med andre grupper og sektorer**

Det vises til handlingsplanen for SNS. Det er forventninger om nye former for samarbeid om forskning innen landbruk, inklusive skogbruk, fiskeri og næringsmidler. Jfr. ministerrådsutredningene om ny struktur for nordisk forskningssamarbeid.

Det er bygd opp et godt, fungerende nettverk mellom sekretariatene for de ulike faglige organer innen nordisk jord- og skogbrukssamarbeid under Ministerrådet. SNS bifaller det arbeid Ministerrådssekretariatet v/Lise Lykke Steffensen gjør for å øke kontakten/samarbeidet mellom Ministerrådssekretariatet og ulike nærliggende sekretariater.

Det har vært styrket kontakt mellom SNS og *Styringsgruppen för nordiska miljöstrategier för jord och skogsbruk* (MJS) i 2005. Dette vil bli videreført i 2006, herunder vil muligheten for felles utredningsprosjekter bli undersøkt.

Det har vært betydelig kontakt mellom SNS og NOVA University Network i 2005. Dette har resultert i felles seminar om forskerutdanningskurs i skogsektoren, og vil forventes å bidra til flere konkrete kursopplegg de kommende år. SNS vil muligens bidra med noe økonomiske støtte for å gjøre planleggingen av slike kurs mer attraktive.

### **Budsjett for arbeidsprogram**

SNS finansieres gjennom et årlig bidrag fra NMR. For 2005 utgjør dette bidraget DKK 5 771 000. Foreløpig foreligger ikke 2006-budsjettet på NORDENs hjemmeside, men SNS går ut fra samme rammebidrag i 2006 som i 2005. Omregnet til NOK utgjør dette beløpet ca 6,35 millioner kroner. Som separat vedlegg oversendes budsjett/foreløpig regnskap per 12. oktober 2005 for SNS. SNS-sekretariatet har for 2006 lagt inn budsjettall for forventede nye bevilgninger på 2006-budsjettet (herunder CARs, nettverksaktiviteter, FOU-prosjekter).

### **Informasjonsvirksomhet**

Den meget viktige formidling fra forskningsprosjektene er det i all hovedsak de prosjektansvarlige forskningsinstitusjoner og forskere som besørger. SNS vektlegger at det publiseres/formidles fra

prosjektene ved søknadsbehandling og godkjenning av sluttrapportene. For nye prosjekter og mer permanente nettverksaktiviteter forventer/krever SNS at det finnes nettbasert informasjon med en link til SNS hjemmeside.

SNS bidrar til faglig formidling direkte gjennom sin støtte til seminarer og arrangementer.

SNS har som mål selv å engasjere seg i minst et årlig arrangement. Foreløpig er det ikke vedtatt faglige seminarer/konferanser i 2006 for belysning av aktuelle problemstillinger for forskningen innen skogsektoren. SNS legger opp til at det i 2006 holdes et møte med nettverksgruppene tilknyttet SNS, og herunder CAR-prosjektene.

Det vil bli vurdert om og på hvilken måte SNS skal styrke sin mer allmennrettede informasjonsvirksomhet. Konkret innspill vil foreligge fra Nettverk for kommunikatører på Nordiske og Baltiske skogforskningsinstitusjoner.

SNS var faglig involvert i den skogkonferanse og ekskursjon som NEJS/Ministerrådet gjennomførte 29.-30. august 2005, og ser gjerne at tilsvarende arrangement planlegges for gjennomføring i 2007.

## **Prosjektkatalog**

Der henvises til prosjekt- og nettverksoversikter på hjemmesiden hvor prosjektene/nettverkene beskrives kortfattet. Nedenfor følger en oversikt over løpende FoU-prosjekter og CAR-aktiviteter som videreføres i 2006 og ”faste” nettverk.

### **FoU-prosjekter:**

- SNS-92 Identifisering av ektomykorrhizasopp i nordiske skoger (2004-2006)
- SNS-94 Estimering af kulstoflagring i skovens biomasse i de Nordiske og Baltiske lande – fælles metoder, metodebeskrivelse samt redskaber til bestemmelse af sammenlignelige biomasse ekspansionsfunktioner (2004-2006)
- SNS-95 Fortsatt utveckling av den nordiska databasen med skogliga långsiktiga fältförsök (2004-2006)
- SNS-96 Skörd av bioenergi i unga skoger (2005-2007)
- SNS-97 Wood hemicelluloses for surface modification of fibrils, fibers and boards (2005-2007)

### **CAR-aktiviteter (Avanserte Nordiske Forskningsnettverk):**

- CAR 2005-1 Virtielt center for avanceret forskning i by-skovbrug - CARE FOR US (2005-2009)
- CAR 2005-2 Miljøgoder i nordisk skovbrug - ES-CAR (2005-2009)
- CAR 2005-3 Avansert nordisk forskernettverk for skogtrærnes genetikk og planteforedling – GENE CAR (2005-2009)
- CAR-2005-4 Operations Systems – OSCAR (2005-2009)

### **”Faste” Nettverksaktiviteter:**

- Nordisk Arboretudvalg (NAU)
- Nordiska Samarbetsgruppen för Skogspatologi
- Nordisk Samarbeidsgruppe for Forvaltning av Trærs Genresurser\*
- Nordiska Samarbetsgruppen för Skogs-entomologi
- Nordic Baltic Network on Wood Science and Engineering
- Nordiska Samarbetsgruppen för Skogligt Flerbruk
- Nordiska Samarbetsgruppen för Skogsgödsling



- Nordiska Skogsteknologiska Rådet (NSR)\*
- Nordiska Skogsekonomiska Föreningen (SSFE)
- Nordiska Samarbetsgruppen för Skogsinventeringsfrågor
- Nordiska Skogshistoriska Nätverket
- Forskarnätverk för skogsförnyingsfrågor
- Nordic Database for Long-Term Forest Experiments (NOLTFOX)
- Nordiska Nätverksgruppen för Genusforskning inom Skogsbruket
- Netværk for kommunikatører på Nordiske og Baltiske skovforskningsinstitusjoner

\* Nettverksgruppen inngår i CAR-aktivitet